

eller. En dan in de bres ter y". Stil toch... roel ontzien —

de strijd ook scholastische ant, en dan is ft zich al wat i degenen, die

chten den his- ly verstoren de r traditie voor

elen roept: zij zijn „mordicus drijven het

icht vermaant: n!

ligt voor ons, der fel bestrij- met een zeke- projectielen uiteenlopende e eens.

ning elkander

Kerkblad van vervallen! n" alle waarde

in onze dagen. gevoel zal kun- an den laatste oederne denken an denken, ge- des menschen. eft het als een beschouwd, als jk gevoel voor htte.

niet meer ge-

trijd tegen het gen het gevoel. scherp kunnen

isverstand niet onderzoeken of

A. JANSE.

r: „een niet om- de exegese van geest. Hij wees dmaalformulier, n onze vertaling. ctie.

in Japan. IV¹).

ik hadden, den latie-beoefening, gebracht wordt, n 't voorbijgaan lmaakten vorm jil, dus precies iet hoogschieten beoefend wordt. n boog doelloos het bodemlooze Boeddha, met

ted.)

dien dage ge- hand uitstrek- open het over- blijven uit As- en Ethiopië en zee; en Hij zal en en Israëls da's verstrooi- r hoeken der 't kunnen wij H. C. Voor- voorzeggung.⁹) en keer in het woningen zal op haar pui- aleis zal naar

an Israëls ver- erugkeeren en oodsche heer- i wel spreken , als men deze

uzigten, Unbruch

te verklaring der ook diens verda-

es Heeren Jezus

110.

Korte Verklaring

k diens verklaring

samengevouwen handen, zich daarin laat wegzinken, is in werkelijkheid één en hetzelfde. Slechts is de eerste manier van contemplatie gemakkelijker te bereiken en gemakkelijker vol te houden, de tweede is moeilijker, doch ook meer effectief. Maar hoe dit ook zij: voor beide is beslissend, dat men rustig, doelloos, „ik-loos" is, en dit niet slechts meent te zijn; dat men tot niets is geworden en werkelijk vernietigd is, en zich niet slechts ongeveer een onbeteekenend iets „voelt" — daar bij echte contemplatie niet alleen alle denken en willen voorbij is, maar ook het voelen, zelfs al neemt men dit in zijn breedsten omvang als een „te moede zijn", „gestemd zijn" of „zich gevoelen". De mystieke existentie: het zijn in het niet-zijn, is geheel onuitsprekelijk, onbeschrijfelijk, onvergelyklijk. Men moet het ervaren hebben om te weten, dat het met woorden slechts is te omschrijven, maar nooit te beschrijven. Men moet het hebben ervaren, om te kunnen verstaan, waarom de Zen-litteratuur van „paradoxen" wemelt, waarom de Zen-leerling zoolang daarmee gemarteld wordt, tot hij het definitief opgeeft, het grondeloze te willen doorgronden met behulp van „denken". Dan begrijpt men, dat het begrip van het „niets" in alle mystiek zoo'n beslissende rol speelt en daarbij toch het volste, machtigste en wezenlijkste op het oog heeft.

Hieruit is ook te verklaren, waarom in Europa niet alleen over het Boeddhisme, maar over de mystiek in 't algemeen, bepaald vreemde voorstellingen de ronde doen. Niet alleen is men er van overtuigd, dat de zogenaamde contemplatie en het afgezonderd-zijn van deze wereld op auto-suggestie moet berusten en daarom „psychologisch" verklaarbaar moet zijn, maar men onderzoekt ook primitieve volksstammen met het oog op extatische gedragingen, die men heel naïef beschouwt als mystiek of aan de mystiek verwant, om dan in blijde herademing vast te stellen, dat tenslotte alle mystiek in een of ander opzicht niet geheel normaal is. Het zou een hopeloze taak en vooral een onnoodige krachtverspilling zijn, zulke menschen duidelijk te maken, dat zij met geheel ondeugdelijke middelen en in kikkorschen-overmoed zich wagen aan problemen, die volstrekt niet aan hen gesteld zijn: want zij zijn in een niet-mystiek zin onnoozel. Wezenlijk ernstiger moet men reeds diegenen beschouwen, die zich met „teksten" bemoeien, die vertalen en van een kommentaar voorzien, en zich naast hun zuiver philologische arbeid niet weerhouden kunnen, ook met bevoegdheid te oordeelen over alles, wat in deze teksten te vinden is. Zij vormen zich daarover een meening, grondig overwogen en door het citeeren van talrijke plaatsen huns inziens onweerlegbaar gestaafd. Daarbij houden zij, vreemd genoeg, het voor hen (naar zij meenen) begrijpelijke speculatieve Boeddhisme voor „het" Boeddhisme; van het niet-speculatieve, d.w.z. niet in de eerste plaats speculatieve Zen-boeddhisme, dat overigens niet alleen in Japan voorkomt, maken zij zich af met een enkelen handomdraai, daar het voor hun methode geen aanknopingspunt biedt, en houden hun verkeerd begrip, dat toch slechts biografische beteekenis bezit, voor een zakelijke verklaring. En in de tweede plaats zien zij voorbij, dat ook de wortel van het speculatief Boeddhisme te zoeken is in de niet-speculatieve mystieke grond-ervaring, die zij niet bezitten. En daar zij die niet bezitten, kunnen ze ook niet uitsmaken, tot hoedanige speculatieve uitwerkingen deze mystieke ervaring het recht geeft; of derhalve in vele gevallen de speculatieve belangstelling zich van deze ervaring niet onafhankelijk gemaakt en die overwoerd heeft. Dit is juist het beteekenisvolle in het Zen-boeddhisme, dat het de speculatie volstrekt niet verwerpt, maar zich anderzijds de groote gevaren bewust is, die deze eventueel met zich meebrengen kan. Daarom stelt het de mystieke ervaring steeds weer als beslissend op den voorgrond, en stelt zich juist in dit opzicht bij zijn aanhangers niet met halfslachtigheid tevreden.

Maar hierop zullen wij niet nader ingaan. Het is be-

teksten uit het Oude Testament, die in werkelijkheid slaan op den terugkeer van de Joden uit de Babylonische ballingschap, durft betrekken op de stichting van den nieuwen Joodschen staat in Palestina.

Daar is evenwel nog meer te noemen. De Chiliasten meenen eveneens op grond van de Schriftuurplaatsen die betrekking hebben op den terugkeer van de Joden, dat er een bekeering van de Joden zal komen in het heilige land. Dit lijkt er onder de tegenwoordige verhoudingen echter al-lerminst op.

Thans mag herinnerd worden aan de tweede uitspraak die Dr. Weizmann deed bij de eerste-steenlegging van de Hebreeuwsche Universiteit en die wij in ons eerste artikel reeds aanhaalden: „De universiteit zou de voortzetting en bekroning zijn wat eens de tempel in Israël geweest was." In dat korte woord heeft Weizmann de geestes-richting van een groot gedeelte van het Joodsche volk treffend getypeerd. Het geloof is uitgewis-seld tegen de wetenschap. In plaats van een ge-loovig leven bij Gods beloften en een uitzien naar de komst van Israëls Verlosser in de schaduwen van tabernakel en tempel, zooals dat bij het oude volk des Verbonds gevonden werd, zal er nu bij het Jodendom komen door den bloei van de Universiteit een verheerlijken van menselijke kennis en een leven bij menselijke wijsheid. Zelfs een man als de journalist Farago, die er toch waarlijk niet van verdacht kan worden dat hij de geestelijke zijde van het Joodsche vraag-

langrijker, te denken aan een ander, in breedten kring verbreid misverstand, dat het voordeel heeft, door feiten te kunnen worden weerlegd. Men hoort het steeds weer: mystiek, en eerst recht het Boeddhisme, leidt tot een passieve, van de wereld vervreemde, de wereld ontvluchtende, de wereld vijandige geesteshouding. Men draagt derhalve bepaalde verschijningsvormen van de mystiek, die er „ook" zijn, op de mystiek als zoo-danig over. Met afgrijzen keert men zich dan af van dezen heilsweg der luiheid, en men heeft veel op met zijn eigen „faustisch" karakter. Men herinnert zich daarbij niet eens aan het feit, dat er in het Duitse geestesleven een groot mysticus geweest is, die naast de afzondering van de wereld juist de onuitroeibare waarde van het werkzame leven predikte: meester Eckhart. En voor wien deze „leer" een innerlijke tegenstrijdigheid schijnt, laat hij er zich op bezinnen, dat men aan het Japansche volk, welks geestelijke cultuur en levensvormen door het Zen-boeddhisme zoo beslis-send bepaald zijn, met den besten wil ter wereld niet het vervrij maken kan van passiviteit en van wereld-mijding, die verantwoordelijkheid schuwt. De Japanners zijn niet zoo verbazingwekkend actief, omdat ze om zoo te zeggen slechte, halve Boeddhisten zijn, maar het juist in hun land levend werkende Boeddhisme sanctionneert hun activiteit.

(Prof. Dr. E. Herrigel vert.)
(Slot volgt.)

Een stap terug.

Friedrich Griese: Er rijdt iemand door de wereld. — Bosch- & Keuning N. V., Baarn.

Er is een tijd geweest, waarin „een christelijk boek" en „een vertaald boek" ongeveer synonieme begrippen waren.

Het was toe te juichen dat uitgevers, om het christelijk publiek niet bijna uitsluitend naar on-christelijke boeken te verwijzen, romans lieten ver-talen, die door hun christelijke strekking beter geschikt waren voor dien kring, dan de literair hooger staande niet-christelijke. Er is een tijd ge-weest, waarin dit noodig scheen. En hoewel er veel aanmerkingen te maken waren, zoowel op het godsdienstige als het literaire element — zij waren beter dan niets.

Er is een tijd gekomen, dat schrijvers van chris-telijken huize opstonden in ons vaderland, om, zij het al niet met meesterwerken, dan althans met oorspronkelijke, gezonde Nederlandsche boeken, een plaats te vragen naast de vertaalde werken.

Het was verblijdend, dat verschillende uitgevers hun de kans gegeven hebben, zich te meten met het vertaalde boek, en dat die kans benut is. De menschen hadden onderwijl leeren lezen, en spoed-ig zag men in, dat een oorspronkelijk boek te verkiezen was boven het vertaalde. Immers, het laatste bevatte een karakter- en milieu-teekening, die ons grootendeels vreemd waren, en het gods-dienstig element was dikwijls zoo, dat het vele stoere gereformeerden te lauw in den mond werd. Het werd bij gebrek aan beter nog geduld.

Eindelijk scheen de tijd aangebroken, dat 'het eigen, Hollandsche boek de overwinning voorgoed behaald had. Er kwam een christelijke literatuur die niet alleen de vertaalde verre overtrof, maar zich ook uitstekend kon meten met de z.g. officiële letterkunde van ons eigen land. We mogen ons in den laatsten tijd beroemen op goede auteurs en voortreffelijke boeken, en dank zij het enorme

stuk te sterk op den voorgrond plaatst in zijn boek, is het niet ontgaan dat er van een sterk godsdienstig besef bij de Joden in het nieuwe land niets aanwezig is.

Zeker, er zijn in Tel Aviv, de Joodsche stad bij uilmemendheid, een aantal Synagogen en deze mogen zich ook verheugen in een druk bezoek, maar het waren, naar Farago constateeren kon, overwegend leden van de oudere generatie, die naar de synagoge zich begaven.⁷⁾

Het jongere geslacht heeft met de godsdienstige tradities radicaal gebroken. Allerlei communis-tische ideeën worden gepropageerd en hebben ook ingang gevonden. Wat er van het leven in de kolonies gedacht moet worden, waar de meeste jongere Joden wonen, leert het volgende citaat: „Een keer per week perst de heele kolonie zich in vrachtauto's en rijdt naar de stad voor een bezoek aan de bioscoop."⁸⁾ Het huwelijksleven is daar ook op communistische leest geschoeid. Zoodra men het er over eens geworden is, dat men in de toekomst wil samenleven, vervoegt men zich bij den „socialen" secretaris van de kolonie, en stelt hem van het besluit in kennis. Dat is voldoende voor de huwelijksluiting. „Tijd om naar den rabbi te gaan voor wettiging van het huwelijk heeft men niet, men wacht eenvoudig tot de rabbi zelf komt. Hij komt niet dikwijls, maar als hij komt, treft hij steeds een groot aantal

gebruik dat er gemaakt wordt van de gelegenheid zich te abonneren op een aantal boeken, per Jaar-gang uitgegeven, kunnen en willen de uitgevers de jonge schrijvers helpen, en willen dezen op hun beurt de uitgevers hun werken geven, daar zij kunnen rekenen op een groot publiek.

Het gevaar van dezen opbloei is natuurlijk: kunnen er per jaar zooveel goede, christelijke ro-mans gegeven worden, als de verschillende pro-gramma's vereischen, of zal men ook met mindere kwaliteit genoegen moeten nemen? Zal het ver-taalde boek niet moeten terugkeeren?

Op zichzelf is er natuurlijk geen bezwaar tegen, als dit maar beter of minstens zoo is, als de ro-mans waaraan wij gewoon zijn geraakt. Het zou al heel beperkt chauvinistisch zijn, als men het Hol-landsche boek alleen om zijn oorspronkelijkheid, boven het vertaalde stelde. Maar we moeten niet weer terug tot de „brave" buitenlandse ver-halen, waarin onnatuurlijk goede menschen de hoofdrol hebben. En zulk een boek vind ik dat van Griese.

Een boerenknecht krijgt van zijn boer de op-dracht met zijn twee wilde paarden, gespannen voor een nieuwen wagen, de door soldaten van Napoleon uit de boerderij gestolen goederen voor dezen weg te brengen. Hij moet beloven, met paarden en wagen binnen acht en veertig uur te zullen terugkomen. Door allerlei omstandigheden, o.a. al te groot plichtsbef van gezegden knecht, wordt hij daarin verhinderd. In plaats van terug te kunnen gaan, wordt hij, half dood geranseld, maar toch ook weer liefderijk verzorgd, meege-nomen met den troep dwars door Duitschland. Ongemerkt gaan de jaren voorbij. Hij rijdt met zijn span en wagen maar rustig door, tot hij in Spanje den wagen kwijtraakt. Teruggekomen met het geringe overschot der Napoleontische troepen, mag hij na jaren terugkeeren naar zijn boer met de paarden en een nieuwen wagen. 't Is voor den lezer ongetwijfeld een opluchting, dat dezen braven jongen, die al die jaren enorme ellende te ver-duren heeft gehad, den tocht naar Rusland be-spaard gebleven is. Hij heeft trouwens al een res-pectabel staaltje van Duitse trouw geleverd.

De jongeman is behalve trouw, ook sterk. Hij alleen kan met de twee wilde paarden „de trapper" en de „bijter" omgaan. Deze buitengewone paar-den hebben veel gemeen met een legendarisch paard, dat vroeger op dezelfde boerderij den boel in rep en roer gebracht had. Dat door den duivel bezeten paard was klein gekregen en zelfs gedood door een boerenknecht. De arbeidersfamilie had nu geslachten lang arbeiders geleverd aan de na-komelingen van den boer, om zoo de schade te vergoeden! Van dien knecht stamt de hoofdpersoon van dit boek af en hij zou nu zijn boer niet één, maar twee paarden en een wagen doen verliezen! Men begrijpt dat dit onbestaanbaar is. Daarom vaart de geest van zijn voorvader in den jongen, zoodat zijn eigen moeder hem niet herkent als hij met de paarden weggaat. Maar het goede mensch beseft iets van het grootsche dat er met haar zoon zal gebeuren. Ze verliest nooit het contact met hem, al gaat het soms wat eigenaardig. Als de jongen namelijk in Spanje doodziek ligt te droo-men van zijn paarden en zijn ouderlijk huis, en roept om de klink van de deur te lichten, hoort zijn moeder duidelijk gerucht in haar kamer. Ze maakt haar man wakker en saam gaan ze op zoek. En daar vinden ze — de klink der deur omhoog staan. Het ijzeren voorwerp moet door iets boven-natuurlijks zijn opgetild! De geest van haar zoon is dus in het huis geweest. Hoe aandoenlijk zulk een kinderliefde ook moge zijn, het verhaal over-schrijdt weer de grens der geloofwaardigheid bij nuchtere Hollanders.

paren, die hij „en masse" in den echt vereenigt".⁹⁾

Dat lijkt toch overal anders op, dan op bekeer-ing in den zin der Heilige Schrift.

De Chiliasten zullen het moeten toegeven dat er van hun droombeelden nog niets terecht komt en dat ook de gebeurtenissen van onze dagen niet wijzen op een vervulling van de Oud-Testamen-tische profetieën naar hun uitleg.

Zoo is de toekomst voor Palestina en voor het Joodsche volk donker.

Tot deze conclusie komen vrijwel allen, die, vanuit welk gezichtspunt dan ook, in deze dagen schrijven of spreken over het ingewikkelde Pa-lestijnsche probleem.

Wij zouden er iets aan willen toevoegen.

Laten de huidige moeilijkheden ons, als leden van de Kerk des Heeren, met kracht herinneren aan onze roeping. Laat ons veel bidden, dat de Heere het werk van de zending onder de Joden wil zegenen; en laat ons ook in het ambtelijk ge-bed degenen, die werkzaam zijn onder de nakome-lingen van het oude volk des Verbonds, gedenken in hun moeilijkheden, opdat mede door den trou-wen arbeid der kerk de volheid van Israël komen mag tot het geloof in den Christus Gods.

H.-K.

H. M.

⁹⁾ Farago a.w., 210, 211.

Correctie: In het vorige artikel leze men: „Eenzelfde corridor loopt in het Noorden naar Haifa (niet Jaffa) aan de kust".

⁷⁾ Farago a.w., pag. 84, 85.
⁸⁾ Farago a.w., 206.

De trouwe en sterke knecht is ook nog zeer scherpzinnig. „Het jaar ging verder en toen Kareljan op zekeren dag eens goed rondkeek, bemerkte hij dat het zomer was." Wel zegt de schrijver, dat de zon zoo barnde (brandde klonk vermoedelijk te koel) dat alles op het land verdorde, maar voor een jongen die dag en nacht doorrijdt, is het toch goed opgemerkt.

De trouwe enz. knecht is protestantsch. Hoewel de godsdienst geen rol speelt in dit boek, komt dit toch goed uit. In Spanje ziet hij monniken „als de stomme, vleeschgeworden, afgrondelijke haat". Den eersten nacht slaapt hij in een kloosterkerk, in een „grote ketel voor gewijde doeleinden". Als braaf Duitsch protestant zal hij zich wel niet bekommerd hebben om die „gewijde doeleinden", waarvoor zulke groote kerkelijke ketels gebruikt worden. Hij heeft al spoedig door, dat de R.-K. godsdienst een soort heidendom is. Wanneer ze namelijk in het eenige dorp komen, waar men nog nooit van den oorlog gehoord had, hoewel alle dorpen in den omtrek verlaten en verwoest zijn, ziet hij daar naar de kerk gaan: priesters, gewone menschen en varkens. Het behoeft niemand te verwonderen, dat priesters die met varkens naar de kerk gaan, zich ook verder beestachtig gedragen, en speciaal verdwaalde soldaten vermoorden en verminken.

De stijl is vervelend en deftig, met herhalingen in verslapt vorm. Het eenige goede is de beschrijving van den tocht door Spanje, maar deze herinnert heel erg aan soortgelijke over den tocht naar Rusland.

Naar inhoud en vorm is dit een boek, zooals we het niet moeten hebben, het type van den vertaalde Duitschen roman, dat we niet terug begeren.

Wil men weer vertaalde werken, goed, maar dan pittige en niet zulke met een sentimenteelen, onwezenlijken Duitschen trouw-inhoud.

Het uiterlijk is door den uitgever goed verzorgd. Gron. H. S.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

„Sociale voorzieningen in en voor de school".

We hebben onze week van de vergaderingen ten dienste van het onderwijs weer gehad. In de Paaschweek vergaderen Unie en Schoolraad, houdt de Vereeniging voor Chr. Paedagogiek haar Jaarvergadering en komt de Vereeniging van Chr. Onderwijzers in Voorvergadering bijeen ter afdoening van de huishoudelijke zaken. De vergaderingen waren goed bezocht. En toch zou ik ze nog wat volltiger willen hebben. Als bestuursleden en onderwijzers wisten, wat er zulke dagen te genieten valt, zou men nog meer belangstelling toonen.

Dezen keer wil ik nader stilstaan bij wat de namiddagvergadering van den Schoolraad bood. Daar sprak de heer J. Schouten van Rotterdam, lid van de Tweede Kamer over het boven aangegeven onderwerp. Klaar en duidelijk heeft hij ons de eischen van het beginsel voorgehouden. De school behoort aan de ouders en de verre konsekwenties hebben we daarvan te aanvaarden. De spreker toonde aan, dat we in overeenstemming daarmee verwerpen het inzicht, dat de Overheid, de Staat, geroepen is voor de opvoeding en het onderwijs van de kinderen te zorgen. Ook kunnen wij het niet eens zijn met de gedachte, dat de ouders wel ingeschakeld worden in verschillende voorzieningen, maar dat zij dat eigenlijk doen in dienst van de Overheid, waarom deze ook de algehele regeling voor deze sociale voorziening heeft te treffen. Ook kunnen we ons niet vereenigen met de meening, dat de school de taak van de ouders in dezen heeft over te nemen en mitsdien heeft te bevorderen, dat het schoolgaande kind alles ontvangt, wat het voor zijn verkeer in de schoolwereld noodig heeft, ten einde het onderwijs met vrucht te kunnen volgen. En evenmin huldigen wij de opvatting, dat de ouders het recht hebben, hetzij van de school, hetzij via de school, te eischen wat zij noodig of wenschelijk achten ten bate van de verzorging en het onderwijs hunner schoolgaande kinderen.

Met het vooropzetten van deze beginselen zijn we evenwel niet klaar. In de laatste jaren komt er op dit terrein heel wat kijken. Men is er algemeen van overtuigd, dat de school voor de gezondheid van het kind eigenaardige gevaren brengt, waardoor bijzondere maatregelen vereischt worden; en niemand heeft er bezwaar tegen, dat de overheid aan het toekennen van subsidie voor de bijzondere school voorwaarden verbindt omtrent bouw en inrichting, ventilatie, verwarming en verlichting, alsmede omtrent den bouw van de schoolbanken en de inrichting van privaten en waterplaatsen. De zorg voor de reinheid en de gezondheid van de kinderen is wel de zaak van de ouders, maar men vergeet niet, dat het bijeenzijn van een aantal kinderen uit verschillende gezinnen gedurende verscheiden uren voor de gezondheid gevaarlijk kan zijn.

Moet de overheid met het oog op die gevaren en haar verantwoordelijkheid in dezen maatregelen treffen en moet voor het bijzonder onderwijs hetzelfde gedaan worden? De spreker zou het wenschelijk vinden, dat de ouders door den huisarts hun kinderen lieten onderzoeken, alvorens ze naar de school te zenden. In deze lijn voortredeneerend moet het wenschelijk worden geacht, dat de schoolorganisatie voor de bijzondere school een regeling treft, waardoor geneeskundige controle mogelijk wordt gemaakt. De controle moet alleen plaats hebben met medeweten der ouders en in tegenwoordigheid van één hunner. Men ga hier niet te ver. Voor behandeling van de kinderen hebben de ouders in overleg met den huisarts te zorgen. Om het kort te zeggen: de schoolarts is alleen controleerend, niet practiseerend geneesheer. Er komt dus voor het bijzonder onderwijs een eigen geneeskundig toezicht.

Van de andere sociale voorzieningen door of via de school wil de spreker niet weten. De schoolverpleegster en den schooltandarts wijst hij de deur. Van schoolvoeding, schoolkleding, schoolbaden wil hij niet hooren. De school moet worden uitgeschakeld. Immers hierbij gaat men uit van het abnormale geval en brengt daardoor o zoo licht het gezin in de verdrukking.

‘Sprekt wel vanzelf, dat in de discussie die op de rede volgde vooral de praktijk aan het woord kwam. ‘Was wel gemakkelijk te hooren, hoe goed men het principiëel met den redenaar eens was, terwijl dan toch heel wat vragen doelden op een afwijkende toepassing. ‘Is daarom maar gelukkig, dat in een nadere publicatie van den Schoolraad de vragen uit de praktijk nader zullen worden behandeld door den referent.

Want, inderdaad, er blijven vragen over. Bijvoorbeeld: Wanneer de overheid voor haar scholen een schoolarts heeft aangesteld, zijn er dan bezwaren tegen, dat de schoolorganisatie van het bijzonder onderwijs zich daarbij aansluit en geheel vrijblijvend, denzelfden arts in de school toelaat? Of nog een stapje verder: We erkennen het recht van de overheid, door haar inspecteurs te waken voor een behoorlijk peil van het onderwijs. Mag ze nu ook niet haar controleerende geneeskundigen zenden, om te waken voor een behoorlijk peil van de volksgezondheid, dat door schooltoestanden kan worden bedreigd?

Over de melkvoorziening is ook heel wat te doen geweest. Ik wil nog eens een ander voorbeeld noemen. In een arme gemeente, waar de diaconie al niet aan haar verplichtingen kan voldoen, besluit de in meerderheid socialistische gemeenteraad aan de hoofden der openbare en bijzondere school klompenbons te verstrekken. Deze kunnen daardoor een zeer gewenschte hulp bieden aan de arme ouders, voor wie het eenvoudig onmogelijk is zoo om de drie weken aan elk hunner kinderen een paar nieuwe klompen te geven. De schoolweg is lang en de kinderen zijn niet altijd voorzichtig. Het hoofd der openbare school verstrekt de bons graag, het wordt haast een lokmiddel voor zijn school. Het hoofd van de bijzondere school heeft principiële bezwaren en moet nu menigen armen vader te woord staan, die eenvoudig niet in staat is, zijn kinderen dan naar de school te laten gaan. Geloof maar dat er dan wat wordt afgestreden. Melk en middagmaal, kleding en klompen propagandamiddelen voor de openbare school, betaald uit de algemeene kas.

Wij vinden het natuurlijk verkeerd, wanneer het medelijden met de kinderen pas begint, wanneer ze naar de school gaan, maar in menige streek geeft dit toch praktische moeilijkheden. Daarom verheugt het mij, dat over deze vragen het laatste woord nog niet gevallen is.

Gr.

G. MEIMA.

UIT DE BUITENLANDSCHE KERKEN

Gereformeerden in de Oekraïne.

Aan het Jaarverslag van de Gereformeerde Kerk in de Oekraïne over het jaar 1937 ontleenen wij het volgende:

In het vorige jaar heeft een Poolse afgevaardigde de vraag gesteld: Waarom worden er Gereformeerde Kerken gesticht langs de Sovjetgrens? Deze spreker was van meening, dat zooiets alleen gebeuren kon door buitenlandsche interesse van politieke aard. Maar daarin vergiste hij zich. Deze kerken zijn niet gesticht volgens een tevoren vastgesteld plan. Ze strekken zich uit van de Karpathen tot Wit-Rusland over een afstand van 650 km. Van deze kerken uit wordt het evangelie gebracht onder de Oekraïners in Sovjet-Rusland.

Het vorige jaarverslag vermeldde 34 georganiseerde gemeenten, terwijl er in totaal 75 gemeenten bestonden. In 1937 werd een poging tot zendingsarbeid gedaan in 7 nieuwe dorpen. Helaas kon dit werk slechts voortgang hebben in twee dezer dorpen; in de andere werd het verhinderd door een verbod der autoriteiten. In den loop van 1937 kwamen echter 290 personen tot de Gere-

formeerde Kerk over. Het totaal-aantal der leden bedroeg in dat jaar 3020. De 20 zondagsscholen worden door 473 kinderen bezocht. Ook werd op enkele plaatsen godsdienstonderwijs gegeven aan gereformeerde kinderen op openbare scholen. Er bestonden 7 jeugdverenigingen met 204 leden. Voorts zijn er nog velen, die met de Gereformeerde Kerk sympathiseeren, maar die men door gebrek aan vergaderlokalen en aan een voldoende getal zendingsarbeiders niet voldoende kan bereiken.

Wegens de groote moeilijkheden bij het verkrijgen van toestemming voor onze godsdienst-oefeningen in nieuwe dorpen is het noodig gebleken, de aandacht voornamelijk te concentreren op de reeds bestaande gemeenten. Maar ook daar is gebrek aan lokaliteit. Op de 34 gemeenten hebben nauwelijks 5 haar eigen kerken; in 2 worden de godsdienst-oefeningen gehouden in Duitse kerken, terwijl in de overige gemeenten de boerenhuten daarvoor dienst doen. Dit brengt veel bezwaren met zich gedurende de week, wanneer jeugdbijeenkomsten plaatsvinden. Steeds dringender worden de verzoeken om hulp voor kerkbouw.

Aan een brief van Ds Demczyszyn is het volgende ontleend:

„De maand Januari was voor het zendingswerk zegenrijk. In verband met de nieuwe, dwingende methoden en bewegingen tot bekeering der Grieksch-Orthodoxen tot het Roomsche-Katholicisme heeft geheel Wolhynië zijn belangstelling gericht op de evangelisch-gereformeerde kerk. Men heeft mij naar het district Buhryn geroepen, waar 7 gemeenten bereid zijn, tot de Gereformeerde Kerk over te gaan. Ik heb een informatische vergadering gehouden met groot resultaat. Velen hebben de verklaring van overgang ondertekend. Hetzelfde resultaat werd bereikt in de dorpen Lyn en Tomachiw. Helaas zijn zoowel de gewestelijke autoriteiten als de plaatselijke gendarmerie uiterst vijandig tegen de gereformeerde actie opgetreden en hebben allen, die de verklaring van overgang ondertekend hadden, een boete van 20 tot 80 zloty opgelegd, met geheel willekeurige straf-motivatie, b.v. wanorde op de boerderij, enz. Op den 30sten Januari werd de eerste gereformeerde godsdienst-oefening in het dorp Wihor vastgesteld. Ongeveer 5000 menschen zijn toen bijeengekomen. Onze predikanten in het district Riwne hebben deze godsdienst-oefening officieel opgegeven aan het gewestelijk bestuur; maar toen ik in Wihor kwam, heeft de kommandant van de gendarmerie mij gearresteerd, de overigen ontvingen een waarschuwing en werden met geldboeten getroffen. Toen ik mij later nog eens bij het districtbestuur vervoegde om toestemming voor de godsdienst-oefening in dit dorp te verkrijgen, werd ik afgewezen. Onze kerkleden in deze dorpen nemen thans deel aan godsdienst-oefeningen in Riwne, waarvoor zij vaak 60—70 km te voet afleggen. Hier is onmiddellijke tusschenkomst zeer noodig..."

Het totaal-aantal van de Oekraïnsche theologische studenten in het buitenland bedroeg 8, nl. 1 in Zwitserland, 3 in Nederland, 1 in Frankrijk, 1 in Schotland, 2 in Warschau. Ook ontvangen nog enkelen een zendingsopleiding. Dat de studenten in verschillende landen onderricht ontvangen heeft dit nadeel, dat later de predikanten onder den invloed van uiteenlopende theologische richtingen blijken te staan. Het aantal der predikanten en studenten bedraagt tezamen 18.

Met hulp van de United Society for Christian Literature te Londen, is een uitgeverfonds gesticht, dat verleden jaar 12000 brochures en 5000 vlugschriften uitgegeven heeft. Dank zij de hulp van het Nederlandsche comité (voorzitter de heer J. H. Voorhoeve) werden 3000 tractaten gedrukt, en de Zwitsersche Vereeniging voor Oost-Europa gaf steun bij het in druk geven der bijbelsche geschiedenis. Daar de R.K. en Orthodoxe Kerken, evenals verscheidene secten, in hun in veel exemplaren uitgegeven geschriften de gereformeerde beweging in de Oekraïne verdacht maken, vraagt deze laatste om de uitgave van ernstige historische en theologische geschriften om de gemeentelieden daarmee in hun geloof te sterken en te onderhouden.

Veel steun werd bij het uitbreidingswerk geboden door het maandblad „Geloof en Leer", dat in een oplage van 1000 ex. verschijnt en veel gelezen wordt. Het zou bestlist noodig zijn, dat dit blad wekelijks kon verschijnen. Voor de uitgave ervan werd verleden jaar een bijdrage ontvangen van Dr J. A. Nederbragt te Danzig.

In Kolomea bestaat thans de eerste officiële gereformeerde school in het rijk. Verleden jaar waren 36 leerlingen ingeschreven. Bij de school is ook een tehuis ingericht. Een schoolcomité Oekraïne-Nederland schonk een belangrijke bijdrage tot de instandhouding dezer school. Uit andere gemeenten komen nu verzoeken om ook daar zulke scholen op te richten.

Voor dit jaar bestond het plan, in 6 nieuwe gemeenten met kerkbouw te beginnen. De bouw van een kerk kost gemiddeld 10.000 zloty, waarvan de helft door de gemeente wordt bijgebracht. Om de benodigde middelen bijeen te brengen, worden reizen in Nederland en Zwitserland ondernomen door super-intendent Basil Kusiw. Genoemde twee landen zijn overeengekomen, ver-

legenwoord
aan de sym
Treffende
over de wij
de Gerefor
b.v. een kle
den in aan
hen. Een c
het Bijbelle
dat de past
zondig gene
het evange
Het vers
dezen weg
weldaden.
vragen u w
willen ged
gelisch ge
verlichte

Pro
Onze leze
danus' med
bekende cor
ter" (De Ri

Dit is
Het is
langer zij
van-acht"

Dit zal
den arbe
Een m
niet gem
Ieder e
van bijzo
sten rang

Wij roc
wel eens
indien w
Prof. Gre
Zijn v
in de opl
staande w

En nie
buiten zij
En dat
in de com
zeer, ze
Niet
redenen
den van

Voor h
hetreuer
moeten c
In ver
de voort

De vr
schrijven
mededeel
De ber
blik me

Aan het
Een be
acht ik
Er is
Het is
anderen

En da
het eige
Ds B. A.

Ik ste
delingen
niet gelo
kan toes
niet ver
Prof. He
bij zulk
heel zie

Ds I. de
Prof. Greij

Uit bo
commiss
Hepp om
het echte
len dat
treft wa

In het
lezers Pro
tie der sch
eis. In de
nota genom
heid de cla
kerkelijke
M. Boeijin

De teg
Dr Bouv
positief
nam ik
dere ve
plaatselij
van den
vervange

Deze g